

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	
Egy évre	6 korona — fillér
Félévre	3 " —
Negyedévre	1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona	
Egyes szám ára 20 fillér.	

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
Nyiltér sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

A cigány-kérdésről.

(M—n) A budapesti vidéki büntető törvényszék még nem fejezte be a dánosi rabló-gyilkos cigányok bűnhalmazának tárgyalását. Amióta ez a borzasztó vérfürdő történt, a cigány-kérdés rendezetlen ügye állandóan foglalkoztatja társadalmi életünket és pedig alapos aggodalmak alapján. Társadalmi életünk rétegeiben itt is, ott is felmerül egy-egy eszme, amely a cigány-kérdés megoldását célozza, de az eszme még a mai napig megmaradt eszmének és egyik sem öltött testet.

Pedig nagyon is itt volna az ideje, hogy a cigány-kérdés végleges és állandó megoldásáról nemcsak a társadalom, de a kormány és az illetékes körök is a legkomolyabban gondolkozzanak. A cigány-kérdés rendezetlen volta, a cigányok szabad kóborlása már eddig is rengeteg kárt, nyughatalanságot szerzett társadalmi életünknek, a külföld előtt pedig minden egyes alkalommal csak befeketítette jó hírünket és kitűnő eszközül szolgál ellenségeink kezében hitelünknek és becsületünknek más nemzetek előtt való kisebbitésére.

Nem írjuk alá némely ujságnak azon alap nélküli érvelését, hogy a dánosi rabló-gyilkosságnak indirekt oka a magyar társadalom, mert nem tesz semmit a cigányerkölcsök megszelidítésére. Ez nem áll! Társadalmi életünk helytelen irányban kereste eddig és keresné ezután a cigány-kérdésnek ideális alapon való megoldását. Reális módon kell gondolkozni a kérdés felől. Rendet kell teremteni végre közöttük. A nagyhangú frázisok, az oktató példaadás, a rengeteg sok tanács nem sokat ér ma már, ezeknek ideje lejárt. Végtére is itt az ideje, hogy a kormány gondolkodjék komolyan e hálásztást nem tűrő kérdésben.

Első sorban súlyt kell fektetni a cigány raffinált észjárására. A ravasz, csalafinta ésszel, kóbor természetű bíró cigányoknak ugyan hiába prédikál a pap, hiába tanítja a tanító őket a mai korban, amikor mindenütt, minden pillanatban számtalan alkalma nyílik az élet fökletlenségeit, egérutait kikapasztalni, ily körülmények között nem a szó, a hangzatos frázisok, hanem a tett az, amelytől eredményt remélhetünk.

Minden cigány illetőségi he-

lyére tolonczolandó, amelyiknek illetőségi helye semmiképp megállapítható nem volna, egy közös megfélelő helyre tolonczolandó és e hely volna a közilletőségi hely. Minden községben munkahelyek szervezendők, ahol a cigányok a háziipar oktatásban és kiképzésben vennének részt. Kosár, gyékény, szalmafonás stb. A gyermekek iskolába járnának. A cigányok felett egy külön csendőrőrs ügyelne fel. Eltávozás — meghatározott időre — csakis a csendőrőrs engedelmével történhetnék. Egy és ugyanazon időben csak két egyén távozhatik el hazulról. Csakis háziipari cikkeinek elárusítása, házi szükségleteinek beszerzése végett, vagy más igen fontos s a felügyelő csendőrőrs által tényleg annak minősített ügyben lehet az illetékességi helyet elhagyni. Aki a távozás szabálya ellen vét, egy évig távozási jogát elveszti. Minden eltávozott cigány másközségbe történt érkezésekor az ottani csendőrőrsnél jelentkezik. A cigányok minden nap a megszabott időben a munkaházban tartózkodnak, ott felügyelet alatt dolgoznak, aki nem dolgoznék, büntetésben részesülne.

A debreczeni szintársulat szerepléséhez.

„A császár katonái”-nak színrehozása Szatmáron, egy olyan enormisan kitűnő gondolat volt, amely csak egy Erdőssy Vilmos agyában teremhetett meg, aki éveken át hordozta ugyanazokat a lánczokat, amelyek Joász főhadnagy szívét-lelkét lenyűgözték.

Szó férne ahhoz a sottis-hoz, amely a katonatiszti pályát úgy tünteti föl, mint az „asylum asinorum”-ot.

Tény, hogy sokan boldogulnak ott olyanok, akik a polgári életben elzülhenének. Ismertem pl. katonatiszteket, akiknek szellemi tehetségét az egész ezred a 0-val egyenlőnek tartotta. De ugyanabban az ezredben voltak kemikusok, fizikusok, philosophusok, sőt — Uram bocsáss — egy másik ezredben még theologus sem hiányzott. És hozzátehetem, hogy ezek szakmájukban mindannyian kitűnően megállották a sarat. Tudásukat akarom

honorálni, amikor nevüket fölemlítem. A 2. gyalogezredben szolgált Schuster főhadnagy, aki egy-egy kémiai kérdésről a tisztí étkezésben — természetesen németül — olyan előadásokat tartott, hogy Döpfner ezredes vezetése mellett mindnyájan szívből köszönetet mondtunk neki.

Még érdekesebb jelenség volt a 4. dsidás ezredben Walter őrnagy, akinek theologiai ismeretéről közéletünk előkelő férfiai közül a ma is szereplő Sztáray grófok és grófnők tehetnének hiteles tanúságot, mint olyanok, akik néhai Sztáray Antal grófnak örökösei és mint ilyenek Walter dsidás őrnagynak szellemes theologikus fejtegetéseit a nagymihályi grófi szalonban igen gyakran hallgathatták és — tudomásom szerint — hallgatták.

Tehát a katonatiszti karban sokan vannak olyanok, akik szellemi szempontból nagyon is számbavehető individuumok.

Abban azonban teljesen igazat adok a dráma írójának, hogy katonáink még a leg-törzsköcsőbb magyart is elnémetesítik. Példárá a 2. gyalogezredben Pócha és Tompa hadnagyk, akik sohasem mondták, de — e sorok írójának tapasztalása szerint — igen élénken érezték a hadsereg szellemének germanizáló hatását. Hogy megmaradtak-e jó magyaroknak, helyesebben székelyeknek, nem tudom, de — fölteszem. Hiszen az előbbi a fogarasi főispánnak a fia, az utóbbi pedig a brassómezei főjegyzőnek az öcsese volt.

Ezek és ezekhez hasonló gondolatok támadtak bennem „A császár katonái”-nak előadásakor.

Figyeltem a hatást, néztem a hölgyek arcvonásait, hallgattam a megjegyzéseket és a tanulság a következő:

Ha a színház ezélját az intézőkörök el akarják érni, akkor a magyar történelemre vonatkozásban levő drámákat kell kultiválni.

CSAPÓ LAJOS

ELSŐRANGU PAPI-
ÉS POLGÁRI SZABÓ

SZATMÁR, Deák-tér 7., (I. emelet).

Magyar díszruhák, Polgári ruhák,
Papi öltönyök, Liberák,
Reverendák, Szarvasbőr-
Czlmádák, nadrágok,
Palástok, fővegek, Bőr kabátok
készítését elvállalom.

Mindenemű öltöny készítésénél a fősúlyt az elegáns szabás és finom kivitelre fektetem, a mellett teljes kezesiséget vállalok szállítmányaim valódi színe és tartóságáért.
Nagy raktár honi és angol szövetekben.

Tisztelettel CSAPÓ LAJOS, szabómester.

Több ily irányu, vagy ezeknél is jobb intézkedés, szigorú felügyelet és ellenőrzés alatt lehetetlenség rendet nem teremteni a kóbor cigányok között. Ez az ügy valóban elodázhatalan már. Igaz, hogy a cigánykérdés rendezése az országra súlyos anyagi terhet rakna, de nem maradhatunk hátra a többi művelt államoktól és különösen nem engedhető meg a cigánykérdés további rendezetlensége már azért sem, mert az ország belbékéjét veszélyezteti, a személyi és vagyoni közbiztonságot kockáztatja. Ezen kívül a kóbor cigányok garázdálkodása kellő tápot nyújt ellenségeinknek a más nemzetek előtt való diszkreditálásra. Ha egy kissé komolyan gondolkozunk e kérdés felett, azon meggyőződésre jutunk, hogy bizony, áldozatot nem kimélve, a kérdés elintézése tovább nem odázható el.

Városi közgyűlés.

Városunk törvényhatósága f. évi május hó 11-én tartotta rendes közgyűlését. A közgyűlésen nem sokan jelentek meg. A közgyűlésről, melyen dr. Falussy Árpád főispán elnökölt, részletes tudósításunkat itt adjuk:

A főispán megnyitja a gyűlést. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítőbizottság megválasztása után a hitelesítés ideje 1908. évi május hó 15-ik napjának d. u. 3 órája állapítatik meg.

1. A polgármesteri havi jelentésből — melyet a közgyűlés egyhangulag, minden észrevétel nélkül tudomásul vett — a következőket emeljük ki:

A városi ügyek adminisztrációja a rendes mederben, rendben, akadálytalanul folyik. A honvédek elhelyezése ügyében a tanács felterjesztést tett az illetékes helyre, a polgármester pedig megkérte dr. Kelemen Samu orszgy. képviselőt, hogy ez

ügyben járjon el a honvédelmi miniszteriumban, hol azt az információt nyerte, hogy a honvéd-zenekar helye tulajdonképpen Kassa városa s hogy Szatmáron léte csak ideiglenes állapotnak minősíthető, de kilátás van rá, hogy ez az ügy kölcsönös felvilágosítás után kedvezően fog eldőlni.

A polgári fiú iskola felépítése, illetve létesítése tárgyában a miniszter leirt a városhoz, hogy fedezet hiányában azt most nem állíthatja fel, hanem előjegyzésben tette az ügyet. A szatmár—mátészalkai vasút építése szépen halad előre úgy, hogy ez a vasút nemsokára meg fog nyitni. A rendőrség legközelebb közrendészeti ügyben a csendőrség segítségével összejáratást tart.

2. *Miniszteri leiratok:* A kereskedelmi miniszter leiratát a mátészalkai vasút ügyében; Kossuth Ferencz, Darányi Ignác miniszterek, Popovics Sándor, Mezőssy Béla, Szerényi József államtitkárok leiratát, melyekben üdvözlésükért köszönetet mondanak, a közgyűlés tudomásul vette; nemkülönben a róm. kath. segédlelkészek fizetés-rendezésének jóváhagyó belügyminiszteri rendeletet is.

3. *Tanácsi előterjesztések:* A közgyűlés úgy a városi közpénztár, valamint hét alap és több más irányu számadást, melyek mind 1907. évről szólnak, tudomásul vette, ugyszintén a márczius havi adó elő- és leirást, a pénztári vizsgálatról szóló jelentést. Az izr. hitfelekezet 1200 kor. segélye egyenlő részbeni elosztásához hozzájárul a közgyűlés.

4. *Gazdasági és jogügyi szakbizottságok* javaslatait tudomásul vette a közgyűlés, kivéve a felső-köztvélyesi bérlői lakás kibővítése tárgyában tett jelentést, melyre vonatkozó határozathozatalt a közgyűlés elhalasztotta.

5. *Nyugdíj választmányi határozat:* Suth György nyug. rendőr kegydíj iránti kérelmét elutasította a közgyűlés.

6. *Rendészeti ügyek.* Lázár József várdomb-utcai telkének megosztása iránti kérése elutasított, míg a többi megosztás iránti kérés teljesített.

Ime: vasárnap délután zónaelőadás volt. Ott voltam és örömmel tapasztaltam, hogy a jelenlevő közönségnél szebb és díszesebb publikum sem szombat, sem vasárnap este nem lehetett, nem volt. A vasárnap délutáni előadásról közönségesen kicsinylőleg szoktak nyilatkozni. Én mint szemtanu május 10-éről a következőket állítom: „Vergiliussal szólva: „Conticuere omnes, intenticque ora tenebant.“ Lestük — kérem — epedve lestük a szavakat az előadott ajkairól és ott, ahol a legjobb operette előadása alkalmával a zaj az uralkodó, ott a figyelem tetőpontra hágott. A máskor zajos karzat primitív értelmisége mellett is megérezte, hogy a drámában egy szerencsétlen nemzet küzdelméről van szó.

Szent meggyőződésem, hogy a hazaszeretethen ez a dráma negative jobban megérősített mindnyájunkat, mint ezer mézes ajku szónok tehetne volna.

Gondolataimból azonban meg kell még említenem, hogy a hatás előmozdítására az

előadók is igen jelentékeny befolyással vannak. Ha Erzsit Hahnel, Joász főhadnagyot Zilahy, Szedlaecsek stb. a debreczeni színház legjobb erői adják, akkor eszembe jut Lendvai, Laborfalvi, Szentpéteri. Hát nem tudna ugyanaz az Erdőssy Szatmárnak több ilyen előadást rendezni? Tudna, csak pártolni kell. Sokszor meg nem bírjuk, de elvételre epedve fogadjuk. A hatás óriási lelkesedünk hazánkért, megszeretjük a szépet és fejlődik esztetikai érzékünk.

Igy gondolkodom én és azt hiszem, hogy velem sokan. Hahnelnek drámai erejét Zilahynak komikus vonásait nem említem meg. A többit is mellőzöm, mert úgy vagyok, mint az az ember, aki egy díszes kertben virágot szed. Ezt is szeretné leszakítani, azt sem akarná ott hagyni. De mindez a bírálatok dolga. Én Erdőssy urnak fejezem meg ki hódolatot és — azt hiszem — az egész város müértő közönségének tolmácsolom köszönetét a 4 este élvezetért. X—y.

6. *Hatósági átirat.* Szeged város átirata kamatmentes áll. kölcsön kieszközölése tárgyában pártolólágot tudomásul vétetik.

7. *Magánkérelmek.* Tar András 3 havi, Fürst Viktor 5 havi, Erdélyi István főmérnök 6 havi szabadságot kért és kapott.

(M—n.)

Heti — Levél. Családi képecskék.

— Irta: **Bodnár Gáspár.** —

Levelet kaptam egy anyától. Meglepően mélységes érzelmekkel-teljes levelet. *Kisszerűnek* látszó mozzanatait érinti a gyermeknevelés óriási nagy kérdéseinek. De azért ezek a mozaikok oly egységes léleknek megnyilvánulásai, amik érdemesek — a gondolkodásra.

— Asszonyom, engedje meg tehát, hogy én is apró *családi képeket* fessek és ezekben, mint kis tükör-darabokban igyekezzem lelkem tartalmának idevágó részét szemléltetővé, érthetővé tenni. Ezek a családi képecskék lesznek ezuttal az én válaszaim is.

* * *
Ön arról panaszkodik, hogy kis fiacskája, a népiskolába járó, tanuló talán *tulságosan „templomos“* lett. Már úgy érti ezt, hogy a gyerek hajnalban felébred. Reggeli nélkül siet, hogy *minisztrálhasson*. S bizony sokszor aggodalomra ad okot, mert megkésve érkezik haza. Az apja zugolódik, mert fél, hogy a fia a minisztrálás révén elbotorkál. Ön bizony zavarban van, minő magatartást kövessen a gyermekkel szemben, aki valóban boldog, hogy — minisztrálhat. Az egyik kérdés eddig ér.

Nem tagadom, sokat gondolkodtam, míg az erre való válaszban megállapodtam. De meg van. Ime, hallgasson meg.

— Már régebben egy képet láttam. De *Schwandernek* gyönyörű festménye ez a kép. Ábrázolja azt a jelenetet, mikor a tizenkét éves Jézust szülei hosszas keresés után megtalálják. A szüz *Anyá* szerető lelkének édes szemrehányásával fordul isteni fiához. Ebben a szemrehányásban mintegy megrezzen az aggodás és remény az a harmoniája, mely még mindig a bizalomban leli meg erejét. *József?* Megfelelkezve mindenről, amit mondani akart, a szívében túlaradó szeretetnek engedve, szóltanul homlokán csókolja nevelő gyermekét.

Asszonyom, a jelenet hatalmasabban szól minden predikációnál. A szeretet varázshatalmát hirdeti a keresztény nevelésben, a keresztény családokban. Azt a varázshatalmat, mely a szülőknél, apánál és anyánál ott és akkor lép előtérbe, mikor arra éppen a legnagyobb szükség van.

Az édes anyának szerető szemrehányása itt elég biztosíték a gyermek lelkiismeretének egyensúlyára és az apa csókja a bizalomnak roppant mélységű záloga. A gyermek egész lényé érezni fogja, éreznie kell, hogy a szülők esze, figyelme, egész lelkük és szívük rajta csüng, érte dobog... aggodásban és örömben egyaránt.

Ne aggodjék tehát!

* * *

MOLDOVÁN JENŐ
KÉZMŰ- ÉS DIVATÁRU-ÜZLETE
SZATMÁR, DEÁK-TÉR

Dus választék színes, krém és fekete szövetekből. Angol zephyrek, batisztok, szatínok, színes és kélfestő voilekben. Vászons- és kanavásznakban gyári raktár. Női- és férfi-fehérművek, ing, gallér, kézelő, nyakkendő, harisnya és sok más cikkében. Férfi és női fehérneműek megrendelés után jutányos árban. Minták vidékre bérmentve küldetnek. Olcsó árak. Gyors és pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

— Kis fia — írja tovább — első áldozásra és bérmlásra készül. Az élet legnagyobb, legtisztább öröme integet tehát a kis család felé. A szülők és gyermekük felé is. Főleg, mikor nem csak a fiu, de egy feslő bimbó, egy kedves leányka is készülében a nagy napra. És megsugja nekem, hogy a fiu órát szeretne emléküi. Ön azonban ellene van. A nagy nap tartalmához méltóbb, harmonikusabb ajándékot akarna a gyermek számára, mely inkább lelkére, lelkiismeretére hason maradáno hatással. De mikép fordítsa kedvérzetét el az óra után való vágyódástól...?

Asszonyom, igazán örülök, hogy éppen ily lelki jelenségre vonatkozólag olvastam esattanós utbaigazítást. Egy jó atya így beszélt hasonló esetben és alkalommal fiának:

— Te órát szeretnél édes fiam? Várj még! Majd ha nagyobb leszel, mikor igazán hasznát tudod venni. Különbén van már neked órad, mely hála Istennek még igen hangosan ver és folyvást jár.

— Melyik óra az, édes apám?

— Ezen óra édes gyermekem — lelkiismereted. Ennek az órának verését különösen most, első áldozásod előtt hallgasd meg jól. És azután is vigyázz, hogy mindig meghalljad. Akkor mindig fogod tudni: *hányat ütött — az óra*. És addig leszel boldog, édes fiam, míg ez az óra pontosan jár. Mikor ez elhallgat... *bajban* vagy. *Vigyázz!*

* * *

És most végre... a legnehezebb, de igazán megható kérdésre: Ön asszonyom hallható, érezhető felindulással vallja be, hogy a nagy és szent napra való készülődés idején mily lelki szorongatást, zavart kell kiállania. Okos kis leánykája egyszer csak azzal a kérdéssel fordul önhöz asszonyom:

— Anyukám, hát felnőt korokban már csak a nőknek fog kelleni áldozniok?

Önt villámszikraként érintette a kérdés. És zavarában még nagyobb zavarba jön, mikor tudakolja, hogy:

— Miért kérdezed ezt, leánykám?...

— Mert — felelt a kis leányka — édes apámat még soha sem láttam, hogy áldozott volna. Csak édes anyámat...

Asszonyom, ne gondolja, hogy ez a jelenség első és talán elszigetelt eset a családi életben. Ez a hit *életrendszerének kérelhetlen logikája*. Nagy, megczáfolatlan bizonyossága a gyermeki lélek azon jelenségének, hogy ő neki is van már *logikája*. Hogy ő is ítél, gondolkodik — és következtet.

És ez elől nem lehet ám kitérni; — csak az *igazsággal*, csak a *lélek egyenességével*, *önmegadásával* lehet reá megnyugtató és eredményes választ adni.

Ime egy megtörtént eset:

— Édes *leányom*, mondd meg nekem őszintén — szólott az apa — első szent áldozásod emlékére mit óhajtasz? Szólj őszintén, bátran.

— Szólhatok, édes apám?

— Szólhatsz, leányom.

— De engedd meg apukám — beszél tovább a leányka ellenállhatlan kedvességgel, — hogy az én kívánságomat csak akkor mondjam meg, ha teljesítését már megígérted.

— No, ez már nem lehetséges!

De a leányka újra és újra ostromolja édes apukáját. Hízogás, könyörgés végre győzelemhez juttatja.

— Jó, tehát megteszem!

— Igazán megteszed, édes apukám?

— Abban most már nem szabad kételkedned.

— Hát — hát, az én kívánságom az, — szólott a leányka félénk gerleként — az én kívánságom az... .

— Halljuk már, ne kerülgesd...!

— Az én kívánságom az, hogy mikor én először áldozom... te is eljössz velem, meg a mamukával... és megáldozol. Te, édes apukám olyan régen nem áldoztál... és én tudom, hogy anyukám ezért... *sokszor szomorú*.

Az apa elsápadt. Ilyen meglepetésben még nem részesítette őt — senki sem. Egy szót sem szólott. Hallgatott... és megcsókolta leányát...

... Az volt aztán az ünnep! Az volt a tiszta, eszményi örömmünnep, mikor a kis leány áldozása napján a komoly, szavát tartó férfit, apa ott térdelt gyermekével... az Ur asztalánál...

És megáldozott!

Az állami tisztviselők és a tanítók.

A „Budapesti Hirlap“-ban olvastam, hogy azon állami tisztviselők, altisztek és szolgák lakbérét emelik, kik az 1893. évi IV. t.-cz. alá tartoznak, ezzel világosan ki van fejezve az: hogy a tanítókat nem. Tehát a tanítókat állami tisztviselőkké tették az 1907. évi XXVI. t.-cz. 1. §-ával, a most benyújtott törvényjavaslattal pedig azt akarják bebizonyítani, hogy nem komolyan tartják a tanítókat állami tisztviselőknak; ők csak elyben állami tisztviselők, de valóságban nem azok, mert ha azok lennének, lakbérüket emelnék, mint a többi állami tisztviselőtársukét.

De talán a tanítók lakbére korszerűen rendezve lett: azt véli a világ? Oh! de hogy Uraim és Hölgyeim! A tanítók fizetését a XI. és X-ik fizetési osztály keretei közt rendezték úgy, hogy az állami tanítók legnagyobb részének csak 14 évi szolgálatát számították be, a többi évek beszámítását a jó Istenre bízták. Ezt is olyan formán tették, hogy míg az állami tisztviselők 4 évenként, addig a tanítók 5 évenként haladnak előre. Ezt megtették azzal, hogy a lakbért a XI. fizetési osztály szerint rendezték, most még ennek sem lesz megfelelő, holott vártuk, hogy az állami tanítók a XI., X. IX. fizetési osztályban levő tisztviselőkkel egyenlő elbánásban részesülnek szolgálati éveik arányában, mert a lakbéremelések mizériáit a tanítók is csak úgy érzik, amint az állami tisztviselők. A tanító sem lakhat odokban és egészségtelen lakásokban. Tehát miért a kétféle mérték? Miért készül ez újabb hátrávonul? A mai tényleges állapot az, hogy legkivált városokban, az állami tanítók mind reáfizetnek a lakbérükre anélkül is esekélyre mért fizetésükből.

Tehát nemcsak a méltányosság, hanem az igazság is sürgősen követeli, hogy az állami tanítókat is be vegyék a benyújtott törvényjavaslat paragrafusai közé.

Pataki.

H I R E K.

Püspöki ebéd. Ó Méltósága a püspök ur vasárnap délben egy órakor diszebedet adott, melyen a kir. törvényszék és kir. járásbíróóság bírói kara, és a kir. ügyészség tagjai, számszerint 24-en voltak jelen.

Főispáni beiktatás. *Nehrebeczky György* Pancsova és Versee városok főispánjának beiktatása s az ezzel kapcsolatos ünnepélyek f. hó 17-én és a rákövetkező napon lesznek. Első nap Pancsován fogja főispáni székét elfoglalni. Ung megye képviselteti magát a beiktatásokon.

Kanonoki beiktatás. Hétfőn délelőtt fél 10 órakor történt a fokozatosan előléptetett kanonokoknak, *Hehelein* Károlynak, *Pemp* Antalnak és dr. *Lessenyey* Ferencnek, valamint az újonnan kinevezett kanonokoknak, dr. *Binder* Andrásnak beiktatása a kanonoki sekrestyében. A beiktatást dr. *Kádár* Ambrus praelátus-kanokok végezte, ki szép beszédben esetelte azokat a kiváló érdemeket, melyek a kir. felség figyelmét a most kinevezett kanonokokra irányították. Az eskü letétele és a kanonoki jelvények átadása képezték még a szép ünnepély fontos részleteit. Délben a papnevelő intézetben a beiktatás öröme fényes ebéd volt, melynek folyamán számos felköszöntő hangzott el. Poharat emeltek: dr. *Kádár* Ambrus praelátus-kanonok, dr. *Binder* András kanonok, dr. *Wolkenberg* Alajos theol. tanár, *Bagossy* Bertalan főgimn. tanár, *Ratkovszki* Soma theol. tanár, *Lahocsinszky* Béla alapítványi pénztári tiszt. A hangulat lelkes, emelkedett volt, szívvel-lélekkel ünnepelték az újkanonokot, ki praelátus kanonokok kivételével az egész asztaltársaságnak egykor kedves tanára volt.

Czimezetes kanonokok. Ó felsége a király *Soltész* Imre szentszéki tanácsos, kálmándi plébánost és *Ratkovszki* Pál szentszéki tanácsos, szatmári kir. kath. főgimn. igazgatót czimezetes kanonokoknak nevezte ki. A királyi legfelsőbb kiténtetés minden tekintetben érdemes férfiakat ért, kik az egyházmegyének igen fontos és hasznos szolgálatokat tettek. Az új czimezetes kanonokok életrajzadatai a következők:

Soltész Imre született Ungváron 1833. márcz. 25-én, áldozópappá szenteltetett 1856. márcz. 25.-én. Ezután mint segédlelkész működött Munkácsen és Felsőbányán, 1858-ban táborig lelkész lett, majd visszatérve az egyházmegye szolgálatába 1863-ban lelkésznek nevezetett ki Paposra, utóbb Mérkre, 1878-ban lett kálmándi plébános, s a hosszú 30 év alatt, hiveinek szeretetétől környezve, s felebbvalóinak teljes megalégedésére fáradozik egyházközsége gondozásán. 1893-ban szentszéki tanácsos lett, 1906-ban ünnepelte a klérus és hiveinek örömnnyilvánításai között aranyismisét.

Ratkovszki Pál született Fernezelyen 1851. július 4-én áldozópappá 1875. márcz. 22-én szentelte püspöke, mely után káplánkodott Tiszaujlakon és Szigeten. 1876-ban a budapesti tudományegyetemre küldötték, hol tanári oklevelet szerzett. Visszatérve az egyházmegyébe 1879-ben nőképezdei tanár lett, de már a következő évben helyettes, majd 1883-ban rendes tanárnak nevezetett ki a szatmári kir. kath. főgimnáziumhoz. 1895-ben lett helyettes, s már a következő évben véglegesített igazgatója a szatmári kir. kath. főgimnáziumnak, s ugyanazon évben püspöke szentszéki tanácsossá nevezte ki, 1902-ben a „Pro Ecclesia et Pontifice“ pápai érdemrenddel lett kiténtetve. *Ratkovszki* jeles tanára szigorú, de tapintatos igazgatója volt mindig a főgimnáziumnak, ritka igazságérzet, határozottság, tanártársaival szemben kollegiális szeretet, a növendékek iránt atyai bánásmód jellemzik. Kiténtetése őszinte örömet kelt.

Áthelyezett esperes. *Ardeleán* Coriolán nagykárolyi gk. esperest a nagyváradai gk. püspök Belényesre helyezte át.

Az új adótárnok. A pénzügyminiszter *Szeles* Albert szepesi II. oszt. adóhivatali pénztárnokot a szatmári kir. adóhivatalhoz I. oszt. adóhivatali pénztárnoknak nevezte ki.

Hymen. Jászberényi és rendesi *Bárány* Béla színérváraljai földbirtokos és községi bíró a jövő szombaton délután 3 órakor esküszik örök hűséget a debreczeni róm. kath. templomban *Buda* Józsefné, előbb özv. pávai *Vajna* Lászlóné leányának, pávai *Vajna* Margit kisasszonynak.

Születés és névnap. Megható ünnepeléssel vették körül f. hó 6-án Bereg főesperesét, *Forgách* János munkácsi prépost-plebánost születés és névnapja alkalmából nagyszámu tisztelői. Főképp a papság sereglett össze Munkácsra, hogy a prépost születésének hetvenedik fordulóját a folytonos munkában eltöltött nemes életnek egyik határpontjává tegyék, hogy a szeretet melegségével ünnepeljék azokat az esztendőket, a melyeknek nagy emlékei és alkotásai vannak. A prépost ünneplésére a vidéki papság köréből megjelentek: *Benkő* József ungi főesperes, apát; *Szalay* Sándor esperes, *Bakkay* Kálmán dr., *Fiebiger* Sándor dr., *Kompanek* Gáspár, *Müller* József, *Pásztor* József, *Ratkovszky* Soma dr., *Sprencz* Miklós és *Surányi* Károly. Reggel a sekrestyében várakozott az összegyűlt papság a prépostra, a ki segédletükkel pontifikális misét mondott, a mely alatt az állami polgári leányiskola növendékei énekeltek. A délelőtti folyamán a tisztelgések történtek meg az egybegyűlt papság, a kórházi gondnokság az apácák, az iskolák és egyesek részéről. Délben a prépost házában nagy ebéd volt, a melyen lelkes, ünnepi hangulat uralkodott; az ebéd alatt felszólaltak *Benkő* József apát, *Kompanek* Gáspár plebános, *Ratkovszky* Soma dr. praefektus, *Sprencz* Miklós plebános, *Varjas* Endre hittanár, a kiknek lelkes, az ünnepelelt nagy érdemeit, tudását és szívét méltató szavaira a prépost válaszolt megindult hangon. A bensőséges ünnepet meleg tartalmassága tette jelentőssé.

Lelkészi kinevezés. A püspök ur Ó Méltósága *Horváth* György józsefházi ideiglenes lelkészt ugyanoda lelkésznek nevezte ki. — *Richter* Ágoston munkácsi segédlelkészt pedig gróf *Schönborn-Buccheim* Károly mint kegyur bemutatása alapján felsőkerepezi lelkésznek nevezte ki.

A szatmári kath. kaszinó folyó hó 17-én, vasárnap este változatos műsorral felolvasó estét rendez a Cecil-egylet nagytermében (Széchenyi-utca 15. sz.) Kezdeté est 7 órakor. Belépő-díj 1 kor. Calád-jegy 2 kor. Az estély tiszta jövedelme a tüdőbajjósoknak József királyi hercegről nevezett budapesti sanatoriumára fog fordíttatni. Műsor után a kath. kaszinó helyiségeiben táncszal összekötött társas összejövetel lesz. Minthogy névre szóló meghívókat nem küldenek szét, a kaszinó tagjainak és az érdeklődő nagy közönségnek figyelmét ez uton hívja föl a nemes célu előadásra a kaszinó vezetősége.

Áthelyezett csendőrhadnagy. *Voloncs* István VIII. sz. csendőrkereleti hadnagy, nagykárolyi szakaszparancsnok II. segédtsztté való kinevezése mellett a III. sz. csendőrkerelet törzséhez: Budapestre helyeztetett át.

Kataszteri mérnökök áthelyezése. Papp Zoltán kat. mérnököt Debreczenbe a 12. sz. felügyelőséghez; Molnár István, Papp Sándor kat. mérnöksegedeket Munkácsra a 16. sz. felügyelőséghez és Ötvös József kat. mérnöksegedet Temesvárra a 17. sz. felügyelőséghez helyezték át.

Vasuti előléptetések. A magyar államvasutak tisztis létszámában városunkból előléptek: Mándy Bertalan forgalmi főnök, felügyelő, Szalay Lajos főellenőr, Láposy Lajos ellenőr, Csekme Gyula, Rab László és Steiger Béla tisztek.

VII. Kimutatás a „Pázmány-konviktus“ felépítésére felajánlott összegekről.

1. Tahy Abris esp.	10 kor.
2. Dr. Fibiger Sándor tanár	20 "
3. Halász Mór kereskedő	20 "
4. Pál János magánzó	15 "
5. Kovács Miklós birtokos	10 "
6. Haraszthy Gyula tanár	20 "
7. Perényi János kép. igazg.	30 "
8. Első magy. ált. bizt. társ.	50 "

Összesen 175 kor.

Fogadják a nemes szívű jóttevők a segélyre szorult ifjuság s a vezetőség hálás köszönetét.

Szatmár-Németi, 1908. évi május 13.

Ratkovszky Pál.

Gyászhir. *Heimann* Rezső dr. feketárdói körorvos neje Budapesten, hol gyógyulást keresett, hosszas betegség után meghalt. — *Szendrey* Jánosné szül. munkácsi *Jó* Amália e hó 6-án 69 éves korában Munkácsra elhalt. — Széplaki borbély *Lévay* Józsefné, szül. hagyárosi *Kendelényi* Mariska, a palánkai körjegyző fiatal neje e hó 8-án 30 éves korában elhalt. — *Papp* József uradalmi alerdész e hó 7-én Frigyesfalván 34 éves korában elhalt. — *Félegyházy* Elek ügyvéd 82 éves korában nyelvráokban hosszas szenvedés után elhalt. Szabadsághős volt, számos csatában vett részt, sőt Budavár ostrománál sebet kapott, minek következtében balkarja megbénult. A szabadságharez levere után egy ideig ő is bujdosott, majd visszatérve szülőföldjére, bírói, majd ügyvédi pályára készült. Daczára magas korának, a legutolsó napokig megőrizte elméjének üdeségét. A halál már jótétemény volt reá, mely kinos szenvedéseitől szabadította meg. — *Bradofka* Frigyes kir. bányatanácsos, hegybányai főnököt súlyos csapás érte. Egyetlen fia, Jenő, halt meg e hó 2-án Hegybányán 24 éves korában.

Búcsu. Csanálosan elmúlt vasárnapon volt meg az u. n. kirbáj, a buesu. A templom zsufolásig megtelt ájtatos hívőkkel. Ünnepi sz. misét dr. *Tietz* Antal nagykárolyi kegyesrendi házfőnök mondotta nagy segédlettel, az alkalmi sz. beszédet dr. *Fechtel* János szatmári kir. kath. főgimn. tanár tartotta a nála megszokott ékesszólással. Délben fényes ebédhez gyűltek össze a vendégek. — *Rónai* plebános kitűnő asztalánál. Ott volt: *Ilosvay* Aladár alispán és neje, *Plachy* Gyula pénzügyigazgató, *Schönpflug* Béla orvos és neje, *Bay* földbirtokos, a kerületi papság nagy része.

Közgyűlés. A szatmári kath. legényegylet folyó hó 24-én tartja meg évi rendes közgyűlését az egylet *Verbőczy-utca* helyiségében.

Hymen. *Schmiedt* Mihály krasznabélteki tanító vasárnap esküdött örök hűséget *Madarász* *Soltész* Mária kisasszonynak, *Soltész* Ferencz róm. kath. lelkész nővérének. — Ifj. apjai *Mihályi* Péter dr. m. kir. hattárendőrségi c. kapitány, a felsővisói határszéli kirendeltség vezetője, a napokban tartotta eljegyzését *Kovássy* Irén urleánnyal, *Kovássy* Géza óradnai járásbíró leányával. — *Puksa* Endre máramarosszigeti m. kir. erdészjelölt eljegyezte néh. *Erdélyi* Gyula, volt m. kir. erdőmester leányát *Izuktát*. — *Drégely* Lipót sebespataki áll. tanító eljegyezte *Kelemen* Eteleka borsacsermői áll. tanítónőt. — *Szeles* Béla tiszaujlaki kereskedő jegyet váltott *Felicides* Sándor czeplédi ügyvéd és birtokos

leányával, *Izabellával*. — *Vadászi* László máv. tisztviselő a napokban esküdött örök hűséget *Varga* Zsigmond kishodosi ref. lelkész leányának, *Emiliának*. — *Zanathy* István vármegyei irnok eljegyezte *Györffy* Ilonkát, *Györffy* József nagykárolyi vaskereskedő leányát. — *Szabó* Sándor kőfaragó és szobrász a napokban váltott jegyet *Tóth* Rózsikával, *Tóth* Albert festő-iparos polgártársunk leányával.

Kataszteri mérnökök nyári állomáshelyei. A nyári munkálatok végzésére *Kardos* Lajos főmérnök, *Istóka* Dávid, *Joó* Endre, és *Csomor* Elemér mérnökök *Viskre*; *Mudris* Antal mérnök és *Horváth* Elek mérnökseged *Zainyára*; *Darabank* *Jenő* mérnök *Dubira*; *Siposs* *Rezső* mérnök *Hátmegre*; *Mátyás* Antal mérnökseged *Nagyhodosra* és *Rohonyi* *Miksa* mérnökseged *Nagypaládra* mennek.

Tanítói kinevezés. A püspök ur Ó Méltósága *Nagy* Károly okl. tanítót gróf *Hadik-Barkóczy* Endre kegyur bemutatása alapján a pálocezi róm. kath. iskolához másodtanítónak kinevezte.

Jegyzői helyettesítés. Az érkezőtvelyesi körjegyző egy évig tartó szabadságot kapott, melynek letelte után nyugdíjazni fogják. A nagykárolyi főszolgabíró ennek folytán az ottani jegyzői teendőket ellátására *Tötös* János segédjegyzőt helyettesítette. — Dr. *Képesy* László csengeri főszolgabíró az üresedésben volt csenger-simai segédjegyzői állásra *Göbl* Gyula okleveles jegyzőt helyettesítette.

Felavatóünnepély. F. hó 10-én vasárnap nagy ünnepe volt az ifjusági *Mária* kongregációnak. Ez az életerőről duzzadó egyesület, amely magában egyesíti a kir. kath. főgimn. kath. ifjuságának színét-javát ezen a napon új tagokat vett fel kebelébe. Az ünnepélyes felavatást, d. u. 1/2 6 órakor kezdte meg Püspök ur Óméltósága a Hám konviktus kápolnájában. Szívet lelkét átható beszédben buzdította a tagokat a példás, erényes és erkölcsös életre. A szertartás alatt a növendékpapok énekkara adott elő több darabot, a náluk megszokott precizitással. Kelemesen hangzott *Dicig* Béla hittud. halg. tenor-szólója, amelyet *Schwegler* Ferencz közpöntézetű tanár orgonakiséréte mellett adott elő. Az ünnepélyen látuk Püspök ur Óméltóságán kívül: *Pemp* Antal prael. kanonokot, *Hámon* Róbert püsp. titkárt, *Füsztus* Elek főgimn. tanárt, *Bakkay* Kálmán dr. t. *Ratkovszky* Soma dr. tanulmányi felügyelőt stb. és a világiak közül is többeket. Az egyesület új tagjai a következők: *Gönczy* Sándor, *Fejes* János, *Melles* Sándor, *Orbók* Kálmán, *Gamauf* Géza, *Leitner* Bertalan, *Patz* Lajos, *Haluskay* Sándor és *Marinesák* Gyula.

A debreczeni szintársulat drámai személyzete 4 előadást tartott városunk színházában részben a *József-főherceg* szanatorium javára *Zilahy* Gyula igazgató vezetésével. A három első előadásul újdonságot mutattak be, *Földes* Imre szenzációs darabját a „Császár katonáit.“ Röviden csak azt jegyezzük meg, hogy darab valóban ritka értékkel bír, előadása pedig teljesen kifogástalan volt. A debreczeni szintársulat jóval fölülmulja a mi volt társulatunkat és pedig minden tekintetben. Az utolsó és negyedik előadás ifj. *Dumos* „*Alfonz ur*“ ezimű vígjátéka volt. Mindkét előadásban bár 25% helyár emeléssel mentek, a közönség megtöltötte a színházat. Az előadó személyzet tagjairól külön-külön nem emlékezünk meg, elég ha azt konstataljuk, hogy egytől-egyig megérdemli a di-

cséretet, az elismerést úgy az igazgató Zilahi, mint a legutolsó segéd-színész. Udvariasságból még is ki kell emelnünk a hölgyeket. *Hahnel* Arankát, *Gerő* Idát, *Báthori* Mariskát, kik fényes tanúságot tettek ragyogó művészetekről. Kaptak is sok csokrot, még több tapsot s valamennyien meleg óvációban részesültek. Kiváncsiak vagyunk Zilahi operett-személyzetére s úgy értesülünk, hogy Zilahi módot keres és bizonyára találni is fog arra, hogy operette személyzetét is bemutassa. Zilahi Gyula eme intenciója elé érdeklődéssel nézünk.

Vármegyei közgyűlés. Szatmárvármegyei közgyűlése Nagykárolyban f. hó 14-én d. e. 11 órakor veszi kezdetét. E közgyűlésen kerül betöltésre az újonnan rendszerezett mátészalkai szolgabírói állás.

Szent József ünnepéy. A kath. legűy-egyesületnek ünnepe volt a mult vasárnap védőszentjének szent Józsefnek tiszteletére szentelve. Az egyleti tagok már 10 órakor gyülekeztek az egyesület helyiségeibe, honnan, szép rendben, zászló alatt vonultak a zárda-templomba, hol *Zahoránszky* István elnök ünnepélyes szent misétt mondott, evangelium után pedig *Lahoosinszky* Béla alapítványi pénztári tiszt intézett tartalmas szent beszédet a hallgatókhoz.

A nagykarolyi Kossuth-szobor leplezési ünnepélyének sorrendje e hó 28-án a következő: 1. Hymnus. Énekli a nagykarolyi dalárda. 2. Megnyitó beszéd. Tartja: Debreczeni István polgármester. 3. Ünnepi beszéd. Tartja: Papp Béla országgyűlési képviselő. 4. A szobor átadása. A szobor bizottság nevében átadja Hosszay Aladár alispán. 5. A szobor átvétele Nagykároly város nevében. 6. A szobor megkoszorúzása. 7. Szózat. Énekli a nagykarolyi dalárda. Délután egy órakor díszebéd a Magyar Király vendéglőben. Egy teríték ára 10 korona.

Bőkezű adomány. Csanáloson *Rónai* István plebános fáradhatatlan buzgósága folytán rendezve lett a temető. Amily nehezen ment a dolog a kiadások miatt, ép oly igazi öröm tölti el most a híveket, midőn szép temetőjüket látják. Mi sem bizonyítja jobban az örömet és a plebános iránt érzett szeretetnek jelét, mint azon ezer koronás adomány, melyet valaki névtelenül helyezett el a templom oltárára temetőben felállítandó új kőkereszt javára. Ezzel a derék plebános egy forró vágya teljesül. Ezuttal is köszönetet mond úgy neki, mint a bőkezű adakozónak — az egész hitközség. — Csanálosiak.

Képesítő vizsgálatok a kath. tanító- s az óvónőképző intézetben. Május 15-én és 16-án gyakorlati tanítás az óvónőképzőben. 22-én és 23-án gyakorlati tanítás az el. isk. tanítóképzőben. 29-én neveléstani írásbeli vizsgálat az óvónőképzőben. 30-án neveléstani írásbeli vizsgálat az elemi isk. tanítóképzőben. Jun. 1-én mértani írásbeli vizsgálat az elemi isk. tanítóképzőben. 3-án rajzolás és német írásbeli vizsgálat az elemi isk. tanítóképzőben. 12-én és 13-án szóbeli vizsgálat az óvónőképzőben, 22., 23., 24 és 25. napján szóbeli vizsgálat az elemi isk. tanítóképzőben. 27-én Te Deum. Szatmár-Németiben, 1908. máj. 12-én. Kovács Gyula dr. igazgató.

Társulati közgyűlés. A szatmármegyei Széchenyi Társulat Szatmárnémeti sz. kir. város tanácsházának nagytermében 1908 május hó 18-án d. e. 11 órakor az alapszabályok szerinti tárgysorozattal közgyűlést tart, melyre vármegye társadalmát, a Társulat alapító, választmányi és rendes tagjait tisztelettel meghívjuk. A választmány.

Uj műgyalogjárdákat készítenek városunkban az év folyamán. I. Aszfalt járdák: Perényi-utca végén, Józseffőherceg-utczában a Vágóhid-utczáról Kert-utczáig, Kossuth Lajos-utca és Szirmay-utca közt levő névtelen közön, a Felső-szamosparton a Bányai-utról a Csatorna-utczáig, Teleki-utca keleti oldalán, Hunyadi-utca keleti oldalán Hunyadi-közig és Pázsit-közig, Zárda-utca északi oldalán, a Vörösmarti-utca kiegészítésén. II. Közgyalogjárók kövel: Mátyás király-utca végének északi oldalán, Szivárvány-utca keleti oldalán, Teleki-utczától a vasuti állomásig. A gyalogjárdák szélessége az utca nagyságához mérten különböző.

Vasut megnyitás. A bikszádi vonalnak Vámfalu állomásától Búdossár fürdőbe kiágazó iparvasutat, — egyelőre a teherforgalom számára megnyitották. A fürdőevad beálltával személyforgalomra is berendezik a vasutat.

Vizi beruházások. Darányi Ignác földmívelési miniszter e hó 6-án terjesztette az országgyűlés elé azt a törvényjavaslatot mely a vizi beruházásokról szól. E javaslatban bennünket közelebbről érdeklő dolog, hogy a Szamos városunktól Vásárosnaményig hajózhatóvá teszik. A költségek 4.750000 koronára vannak előirányozva.

Az ungvári kath. Legényegyesület házában e hó 17-én történi felszentelése alkalmából az egyesület színielőadást rendez. Szinre kerül Erdősi Károly: „Boldogorszag“ c. drámája a szindarabot prolog előzi meg, melyet *Fülöp* Árpád írt „Házavatás“ czímen. *Lepkő* Irén fogja elszavalni.

Táncmulatságok. Az iparos ifjak köre pünkösdi első napján, vagyis június 7-én az Iparos Otthon kertjében hangversenyyel egybekötött jünialist rendez. — A szatmárrészi gör. kath. egyház gondnoksága június 14-én a Kossuth-kerti kiokszban tartja az új templom alapja javára rendezendő táncestélyt.

A vármegyei tisztviselők előléptetése. Hir szerint a kormány a jövő év első napjától kezdve az összes vármegyei tisztviselőket egy fokkal nagyobb rangsorba fogja előléptetni úgy, hogy fizetésük egyenlő legyen az állami egyenlő állású tisztviselők fizetésével.

Tanítói közgyűlés. Az alsó ungi esper. ker. tanítói köre folyó évi gyűlését K.-Kaposon tartotta meg *Sirulszky* Gyula ker. esperes elnöktele alatt, melynek fénypontja nagyhatást keltett — tanulságos — mely pedagógiai érzéssel előadott elnöki megnyitó beszéd volt, mely a szociálpedagógusok között legújabbban felmerült azon tételről szólt, hogy: a szabadban való oktatás általános térfoglalása miként egyeztethető össze a most divó tanítási rendszerrel, melyben mély logikával elítéli a jelenlegi holt tanulást és tanítást, valamint a merev vak fegyelmezést úgy a nép- mint a középiskolákban. Ezzel szemben ajánlja az élő tanítást és tanulást a magoltatás helyett, mely csak a természet öln lehetséges. Hivatkozik egyik jeles paedagógusra a többek között Comenius Amos Jánosra, mint az élő tanítás egyik alapozó bajnokára, de hivatkozik magára a legnagyobb tanító mestere mint a tanítók eszményképére az Ur Jézusra, a ki megpihelve a fák árnyékában a hegyen maga köré gyűjtve hallgatóit és úgy tanított mert tudta, hogy sokkal hatékonyabb tanítani az isteni természet öln a mezők liliomai között, mely magában véve is a Mindenható magasztos nagyművét tükrözi vissza stb. stb. *Bacsár* Gyula k.-kaposi tanító gyakorlati tanítást tartott saját növen-

dékeivel, ugyancsak ő olvasta fel gondosan kidolgozott értékezését a következő tételről: „Miért legkiválóbb tényezője a kath. egyház a nevelésnek?“ Több kisebb ügy elintézése után a gyűlés véget ért, hogy a házigazda vendégszerető asztalánál az eszmecserét tovább folytathassa — így mindenki egy tanulságos nap emlékével távozott családi körébe.

Vizsgálat a városban. Tudatom a város közönségével, hogy folyó hó közepén a csendőrség közbenjárásával az egész város területén, minden egyes telekre kiterjedőleg köztisztasági, közbiztonsági és tűzrendőri vizsgát fogok tartani. Nehogy az a vizsgálat későzületlenül találja a város lakosságát, a tömeges kihágási eljárás megindítása mellett a tulajdonosok költségére hatóságilag gondoskodjam az udvarok kitisztításáról, előre figyelmeztetem a közönséget, hogy mindezen intézkedéseket, melyeket a köztisztasági, közbiztonsági és tűzrendészeti szabályrendeletek előírnak, a vizsgálat megejtéséig foganatosítsák. Szatmár-Németi 1908. május 1. *Tankócy* Gyula rendőrfőkapitány.

Relytélyes eset. A mult nap Nagykárolyban a Tompa-utczai Heim-féle ház udvarára a kora reggeli órákban két női ruhába öltözött férfi tért be és az egyik ottani illemhelybe ment, kezében egy terjedelmes csomaggal. A ház lakói nem vették észre, ellenben a szomszédok meglátták a gyanus idegeneket és figyelemmel kísérték cselekedetüket. Csakhamar előkerült az illemhelyről a relytélyes idegen, de már nem volt nála a csomag. A titok szerű eset szemlélti azonnal jelentést tettek a rendőrségnél az ügyről, ahonnan Csorba Gyula alkapitány vezetésével néhány rendőr jelent meg a helyszínen és kihorgászták az elsülyesztett csomagot. Felbontván azt, kiderült, hogy az szatmári illetéki szabási okiratokat tartalmaz, amelyek most a rendőrség őrizetében vannak. A tettesek még nem kerültek kézre, de széles körben nyomozzák őket.

Vásároljunk osztálysorsjegyet a m. kir. főtőzsdében Szatmár, Deák-tér. A huzás már május 23-án kezdődik. 1/1 sorsjegy ára 12 kor., 1/2 6 kor., 1/4 3 kor., 1/8 1 kor. 50 fillér.

A Szent László Püspök hévvlz gyógyfürdő Nagyvárad mellett esuzos, kőszvényes és esontöréseknél Hazánk legelső fürdőivel egyenrangú és biztos gyógyhatású, számos és bő forrásaival kies fekvése és ózondus levegője által kellemes üdülő helyül szolgál anuál is inkább, mert Kernács János, a fürdő érdemduos bérlője mersékelt fürdő, lakás árak kitünő és jutányos értekezések, állandó fürdőorvos, változatos szórakozás és elsőrangú zenekarról mindenkor gondoskodott.

Előleges jelentés.

Tiszteletteljesen hozom a n. é. közönség b. tudomására, hogy — miután a Viz-utczán fennállott, csupán házilag kezelt, kölcsönkönyvtár megszűnt, az általam későbbi időre tervezett **teljesen korszerű kölcsönkönyvtárt**, erre a célra immár évek óta gyűjtött több ezer kötetnyi munkával és a legújabb irodalmi termékek bevonásával, — technikai akadályt szenvedett könyv, zenemű és papirkereskedéssel, együttesen **rövid időn belül** — külön értesítés mellett — megnyitom. Magamat és kezdő vállalatomat a n. é. közönség nagyra-becsült pártfogásába és szives jóindulatába ajánlva vagyok, Szatmár-Németi, 1908. május 1-én, megkülönböztetett tisztelettel

Weisz Zoltán.

Széchenyi-u. 13. sz. telken levő

2 régi ház anyagja

telek nélkül **eladó.** — Értekezni lehet: **Páskuj Imre** kereskedőnél.

A legolcsóbb óra és ékszer üzlet **Kepes Dávid** mű-órás és ékszerésznél, közvetlen a Színházzal szemben, nagy raktár mindennemű ékszerekben, órákban. Tajtékeműekben és látszerési cikkekben — a legolcsóbb árak mellett. **Minden óra javítás egy évi jótállással csak 80 krajczár.**

Aki jó bort akar inni, az keresse fel a HUNGÁRIÁT. Szíves pártfogást kér tisztelettel Weisz Adolf vendéglős.

FÁBIÁN GYÖRGYNÉ

mű- és élővirág-üzlete SZATMÁR-NÉMETHI, Rákóczi-utca 26-ik szám. Sürgőnyezim: **Fábiáné.** Telefon-szám: **148.** Ajánl menyasszonyi, béli és névnapi csokrok, mell- és fejdíszek, virágkosarak, jardiniere, ünnepi és gyászkoszorúk, Makart rendezetek és díszítményeket. — Cserepes virágokat, szobai dísznövényeket, mindenféle művirágokat és templom-díszítéseket, jutányos árban.

Mindenféle kávé olcsóbb, sőt minden más árukat is április 1-től jutányosabban vásárolhatunk a **Néma-féle** kávékereskedésben Szatmár, Kazinczy-utca 16. sz.

Szerkesztői üzenet.

Kalocsa. Árky Anna, irta Lengyel József csekei róm. kath. plebános. Csak kéziratban van meg.

D. J. Ezúttal nem lehetett. Majd talán legközelebb. A jóakarát megvan.

K. R. Amint sor kerül reá, jönni fog.

K. K. Nem foglalkozhattunk vele, mert ugyanis lehetetlenség volt közreadni tárgyalmaz miatt. Privát levél fog menni.

„Pázmány-sajtó“ (Püspöki nyomda) Szatmár.

Dr. Erdélyi Miksa

fogorvos.

Lakik: SZATMÁR,
Rákóczi-u. 24. sz. (saját ház.)

Legelő.

Szatmári (Nagyecsonkás) kitűnő legelőnkre folyó évre szarvasmarhát és lovat váltunk be. Legelőbér, őrzés, bikapénz, kétszeri beoltás és állandó orvosi felügyeletért darabonként **20 K** fizetendő szeptember 1-én. Vagy pedig 1200 □-öles holdanként **18 K**, mely szintén szeptember 1-én esedékes.

NEUSCHLOSZ TESTVÉREK

Szatmár, Deák-tér 7. sz.

Telefon szám 16.

Telefon 85.

Helyi 1 kor. értékű vásárlás már helybe szállítva.

Árjegyzék

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és PÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL

SZATMÁR, a Széchenyi-utca sarkán.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül, készpénz vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Helybeli megrendelések hazaszállítva.

Friss husok.		frt.	kr.	Füstölt áruk.		frt.	kr.	Szalonák.		frt.	kr.
1 ko. marhahus pécenyre		64		1 ko. debreczeni páros		60		1 ko. sonka csont nélkül		1	30
1 " " levesnek		60		" " lengyel kolbász		80		1 " " kifőve		2	50
1 " sertéshus		68		" " sonka kolbász		80		" " Császár hus bőrrel			90
1 " borjúhús		76		" " krakói		80		" " karaj bőr nélkül			90
1 " bányahús		60		" " krinolin		80		" " lapocka és oldal			72
1 " juh-hús		—		" " parizer		80		1 ko. pácizolt nyelv		1	—
1 " friss hárj olvasztani		72		" " máj sajt		80		1 drb. sertés nyelv			20
1 " " szalona		72		" " disznófej sajt		74		1 ko. tepertő			80
1 " " bőrnélkül		72		100 pár virsli tormás		5					
1 " friss kolbász borsos		76		100 pár frankfurti		8					
1 " " fokh. czitromos		76		100 drb. salvaládé		5					
1 " friss zsír		80									
Kolbász árak.				Füstölt áruk.							
1 ko. szalámi		2		1 ko. sonka pácizolt		1		100 ko. fehér szalona		76	
1 " füstölt magy. kolb.		90						1 ko. paprikás stráf			88
								" " kolozsvári szelet			96
								" " füstölt szalona			80

Tisztelettel: **Bölönyi László.**

SZENT LÁSZLÓ (Püspök) HÉVVIZ-GYÓGYFÜRDŐ

Nagyvárad mellett, Kernáts János fürdőbérlo kezelése alatt.

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél, kocsin háromnegyed órai távolságban. Május—augusztus hónapokban naponta 12, vasárnap és ünnepnapokon 15 vonat közlekedik Nagyváraddal. A vasuti állomás a fürdőtelepen van. — Az európai hírű 41 C. meleg természetes hévviz javulva van: az izületek és izmok csuzos bántalmainál, idült és különösen savas izületi loboknál, osontörések és különösen visszamaradt vastagodásoknál, köszvénynél s annak különböző alakjainál, idegbajoknál, melyek reumatikus alapon keletkeznek (ischiasnál), különböző borbajoknál, végre női bajoknál; belsőleg heveny és idült gyomor bántalmak, májbajok, vesekövek esetiben. Állandó fürdőorvos: **NAGY IGNÁCZ Dr.** — A különböző igények szerint berendezett nagyszámú szobák napi ára 1 kor. 20 fillér és 6 korona között változik. Gyógyterem (Kursalon) hirlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztal. Terraszok szép kilátással. Éttermek, cukrászda, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő öserdőben. Az erdőben jó tekepálya és lawn tenisz. — Öt tükörfürdő és három kád fürdőn kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve. Fürdők 40 fillértől 1 korona 20 fillérig. — **Elsőrendű, kitűnő zenekar.** — **Telefonösszeköttetés Nagyváraddal.** — Villamvilágítás. A legszobos kirándulás és szórakozási hely. — Konyha és vendéglő a bérlo saját vezetésével mellett. —

PROSPEKTUST KIVÁNTATRA KÜLD A FÜRDŐKEZELŐSÉG.

Uj üzlet! Uj üzlet!

20%-ot

megtakarít, ha az ujonnan megnyilt

Steinmetz Baruch Fiai

rőfös és divatáru kereskedők

SZATMÁR, Kazinczy-utca 4. szám alatti

üzletében vásárol, ahol minden e szakba vágó cikkek, meglepő olcsó árakban árusíttatnak.

Szíves meggyőződést és pártfogást kér tisztelettel

STEINMETZ BARUCH FIAI SZATMÁR,

Kazinczy-utca 4. szám.

!! Molykár elleni megóvás !!

A közeledő tavaszi és nyári idény alkalmából bátorkodom a n. é. közönség b. figyelmét felhívni a már 14 év óta fenálló, Deák-téren, néh. Antal Dániel házában levő

szűcs-üzletemre,

ahol is mindennemű téli ruhákat, bundákat, szörme kabátokat, boákat, muffokat nyári gondozásra jutányos árban elvállalok, a rajta levő kisebb javításokat díjtalanul elkészítem. Kívánatra a ruháimért házhoz elküldök.

Egyszersmind szíves tudomására hozom, hogy az ugyanezen üzlethelyiségben levő

kötszer-raktáromban

nagy választékot tartok sérvkötők, haskötők, suspenzók, nadrágtartók, Dianna-öv (havi kötőkben) és hozzávaló párnákban.

Továbbá gummi-árak, tejszivók, mellszivók, fecskendők, méhkoszorúk, méhtartók, légpárnák, irrigátor felszerelések, gummi különlegességek, óvszerek szintén nagy választékban vannak raktáron.

Postai megrendeléseket diszkrét eszközlöm.

Pontos kiszolgálásom teljesítése mellett a n. é. közönség szíves pártfogását kérve, maradtam teljes tisztelettel

Görömbey János,
szűcs.

A nyári gondozás alatt levő téli ruhák tűzkár ellen biztosítva!

Értesítés!

Van szerencsém értesíteni Szatmár város és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy *f. évi május hó 1-ső napjával a Gubásipartársulat földszinti helyiségében levő kávéház, étterem és sörcsarnokot* átvetttem és azt

„Németi Kávéház“

címmel tovább folytatott, és a jelzett napon megnyitottam.

Az összes helyiségeket teljesen újonnan rendeztem be, úgy hogy ez által a legmeszebb menő igényeknek is képes vagyok megfelelni.

Étteremben állandóan *frissen csapolt kétféle minőségű kitűnő sör, valódi magyaros módon készített ízletes ételek, zónareggelők, azonkívül tisztán kezelt fajborok* állanak mindenkor a n. é. közönség rendelkezésére.

Kávéházamban pedig kellemes szórakozási helyet fog találni a n. é. közönség.

Elfogadok társas ebédek és vacsorák rendezését, mely célra az emeleten egy díszes terem áll rendelkezésre.

Abonnenseket mérsékelt ár mellett elfogadok.

Az ünnepélyes megnyitás május 2-án volt.

Főtörökvésem oda fog irányulni a jövőben is, hogy előzékeny kiszolgálás és szakavatottságom révén, a mélyen tisztelt vendégeim megelégedését kiérdemeljem.

Magamat szíves jóindulatokba ajánlva, maradtam hazafias tisztelettel

Kron Mihály

bérlő és vendéglős.

IFJ. **RUBINSZKY FERENCZ**
IPARMŰVÉSZETI MŰHELYE
SZATMÁR, UJ-UTCA 3/a SZ. (SAJÁT HÁZ).

Modern háló, ebédlő, szalon vagy uri szoba berendezések, valamint leányszoba berendezések művészi kivitelben készülnek.
KIVÁNATRA TERVEKKEL IS KÉSZSÉGGEL SZOLGÁLOK.

Pártoljuk a hazai kereskedelmet!
SZÉN-, KOKS-, BRIKET-,
kovácsszén- és antracit-fogyasztók,
gazdák, gyártelepek, kereskedők, intézetek, — **mielőtt szükségletüket fedezik,** —
bizalommal forduljanak
Radnay Károly céghez Budapest,
Váci-körút 78. szám.
Sürgöny-czim: **ANTRACIT, BUDAPEST.**

Legkitűnőbb minőségek, különlegességek, **Interurban** Gőszántásra és cséplésre rendeléseket ké-
összes ipari, gazdasági és házi célokra. **telefon 164** sőbbi szállításra már most feladni kérem.

TIRGRAM-POR

az egyedüli szer, mely az **összes rovarokat gyorsan és alaposan** kipusztítja; üvegben —.20,
— .60, 1.— és 2.— koronáért kapható

TIRGRAM TINKTURA

csak **poloskák** ellen üvegekben —.40, —.80, 1.20,
2.60 és 5.— koronáért kapható minden jobb brogéri-
ában, fűszer- és festék-kereskedésben, ahol Tirgram-
plakátok ki vannak függesztve. — Ügyeljünk a
„**TIRGRAM**“ névre. Gyár: **Budapest, IV. ker.,**
Károly-utca 1.

Köszén Klár!

Belföldi és porosz köszén, bihari
és dorogi mész vaggonszámra megrendelhető

KLÁR ANDOR kereskedelmi és bankirodájában
DEBRECZEN,
Miklós-utca 23. sz.
Telefon 445. szám.

Olesó árak. — Pontos szállítás. — Kívánatra részletes ajánlat.

BANKOSZTÁLY: Törlesztéses, kötvény- és váltókölcsönök, tárczahitel
kereskedőknek és gyárosoknak, gazdáknak személyi hitel.

Az alábbi elsőrangú cégeket a bevásárlásoknál és megrendeléseknél mélyen tisztelt olvasóinknak különös figyelmébe ajánljuk.

Gárdos Ferencz könyvkötő

Szatmár, Kazinczy-utca 6. sz.

Ajánlja ujonnan és a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

KÖNYVKÖTÉSZETÉT

a mélyen tisztelt közönség szives figyelmébe.

KOMÁN JÁNOS kőszőrüs-mester
SZATMÁRON

a Központi vámházzal szemben.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséget, hogy

kőszőrüs műhelyemet

1907. aug. 1-étől (régi helyéről) az Iskola-köz sarkáról néhány léppel beljebb, a püspöki r. k. fiu elemi iskola kerthelyiségébe **helyeztem át.** Műhelyemben borotva, olló, zseb-, konyha- és asztali kések érvágó, köpülőző gépek, valamint bádigos és szabó ollók kőszőrülését jutányos árakban vállalom el.

Készítendő munkákért kívánatra házhoz küldök.

A m. t. közönség szives pártfogását kérve,

tisztelettel **KOMÁN JÁNOS**

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban Szatmár, Iskola-köz.

A ki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu lábbelit akar vásárolni, az bizalommal fordulhat

Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű czipők és csizmák is készülnek.

Vuja János

-hoz, **SZATMÁR, Deák-tér,** (Keresztes András-féle ház.) aki dusan felszerelt **czipő-raktárában** csakis valódi finom bőrből, a már is világhírű hazai gyárakban czipőket és csizmákat **nagyon is versenyképes árak mellett** hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbb rendű készítményt a szokásos bőr és talp utánzatokat teljesen kiküszöbölte, és a kinek áruinak csinoság dolgában is párját ritkítja

Mindenkinek saját érdeke, hogy üveg, porcellán és lámpa-.. áru szükségletét ..

Oesztreicher Tóbiás

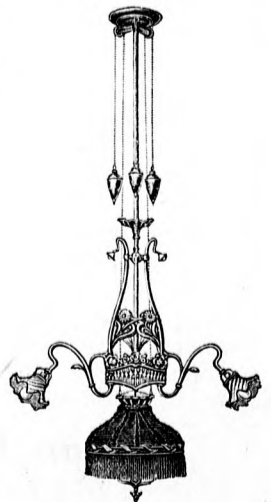
gyári nagy raktárában szerezze be **SZATMÁRON, Deák-tér 21. sz. a.,** és a nagybányai fióküzletében

Ajándék árak: Tisztelettel tudatom, hogy a farsangi idény alkalmára dusan felszerelt üveg és porcellán üzletemben az árakat tetemesen leszállítottam. — Helyszükem miatt csak a következő tárgyak árai szolgáljon tájékozással:

Valódi karlsbadi 6 személyes étkező készlet	K 14.—től feljebb.
„ „ 6 „ teás „	K 6.—től „
„ „ 6 „ kávé „	K 5.60-tól „
„ „ 6 „ feketés „	K 5.60-tól „
„ „ „ mosdó „	K 8.—től „
„ „ teás esze préselt 6 pár	K 1.90-től „
„ „ kávé „ „ 6 pár	K 1.90-től „
„ „ feketés „ „ 6 pár	K 1.50-től „

Csiszolt kristály üvegből különböző diszítéssel Liquörös „ 6 „ K —.95-től feljebb
Vizes készlet 6 személyre K 1.70-től feljebb Talpas üvegtál 6 tányérkával K 1.30-tól „
Boros „ 6 „ K 1.30-tól „ Csigaszervezetű díszes függő lámpa 5.80-tól „

Kiházasítási berendezések és ajándék disztárgyak, dus választékban, kivételes előnyökkel kaphatók. **Villamos csillárok** nagy választékban. Házi telephon, villamos csengő és villanyvilágítási bevezetések, valamint javítások jutányos árban, pontosan eszközöltetnek. Villamos égő drbja 60 f. Mindenféle ujdonsági villamos égő kapható.

Automobilok és 3 kerékű triciklik.

BABAKOCSIK ÉS HINTALOVAK!

Megkezdődött a tavaszi vásár!

Óriási választék ujdonságokból, melyek egyedül csak

a Szatmári Bazárban

Kazinczy-u. 10. sz. alatt kaphatók a leggyorszerűbbtől a legizlésebb tárgyak, u. m.: játék, díszmü, rövid, nürinbergi, acél, tajték, üveg, porcellán és öntvény-árak, grammophonok, fonographok, lemezek és hengerek óriási választékban, mélyen leszállított árak mellett vásárolhatók

BLATNICZKY ISTVÁN

SZATMÁR, Kazinczy-utca 10. sz. alatt levő

„SZATMÁRI BAZÁR“-JÁBAN.

MÉRSEKELTEN SZABOTT ÁRAK!

Óriási választék francia habában.

Értesítés.

Fogorvosi műtermem és lakásom május hó 1-től

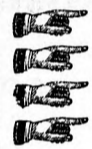
a Lévai-palota emeletén van. (Hám János-utca 12.)

Műtermemben a száj, fogak és állcsontok kóros változásai a legújabb idők technikai vívmányai szerint kezeltek. — Kitérőnek ismert fogporom nállam mindig kapható. — Lakásomból két utcai — egymásba nyíló — szobát bérebe adok. — Értekezhetni jelenlegi lakásomon Rákóczi-utca 24. szám alatt.

Albisi Bakcsy Domokos, orvos-fogorvos.

Kitérő fogpor és szájaviz.

Kitérő fogpor és szájaviz.

100.000

lábát tesz tönkre a szűk czipő. Aki ennek ellensége, önmagának meg jó

barátja, az rendelni fog izlése szerint czipőt

VALEK JÁNOS czipész mesternél

Szatmáron, Széchenyi-u. 7. (Bölönyi-ház)

a püspöki palotával szemben.